

Merja Laakso

MUUTOKSENHAKUPROSESSI KUNNALLISESSA
PÄÄTÖKSENTEOSSA

Liiketalouden koulutusohjelma

2014

MUUTOKSENHAKUPROSESSI KUNNALLISESSA PÄÄTÖKSENTEOSSA

Laakso, Merja
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Kesäkuu 2014
Ohjaaja: Kuohukoski, Minna
Sivumäärä: 32
Liitteitä: 4

Asiasanat: julkishallinto, päätöksenteko, valitusoikeus, muutoksenhaku, muutoksenhakumenettely

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin miten kunnallisen päätöksenteon muutoksenhaku-järjestelmä toimii. Opinnäytetyössä etsittiin vastauksia siihen, miten hallintoasioita käsitellään julkisen hallinnon viranomaisen käsittelyssä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä ohjeistus muutoksenhakuprosessista esimerkkien ja teorian avulla.

Työn teoreettisessa osiossa käsiteltiin julkisen hallinnon päätöksentekojärjestelmää ja siihen liittyviä lainkohtia. Tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista tutkimusta ja tarkasteltiin kysymyksiä oikeustieteelliseen näkökulmaan liittyen. Teoreettisena lähdeaineistona käytettiin alaan liittyvää kirjallisuutta, lainsäädäntöä sekä Tarvasjoen kunnan kokouspöytäkirjoja liitteineen.

Työssä esiteltiin kunnallisessa päätöksenteossa yleisimmät muutoksenhakumenetelmät, oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus. Opinnäytetyön tarkoituksena oli myös selvittää, mitä eroa on oikaisuvaatimuksella ja kunnallisvalituksella.

Oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus voidaan tehdä vasta lopullisen päätöksenteon jälkeen. Oikaisuvaatimus on valitusmenettelyn ensiaste kunnallisessa päätöksenteossa, se voidaan tehdä kun halutaan pyytää viranomaista korjaamaan virheellisesti tehty päätös. Oikaisuvaatimus osoitetaan sille kunnalliselle viranomaiselle, joka on päätöksen tehnyt. Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sekä laillisuusperusteella että tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Kunnallisvalitus on kuntalaissa säännelty ensisijainen valituskeino hakea muutosta kunnanvaltuuston tekemään päätökseen. Kunnallisvalitus osoitetaan hallinto-oikeudelle ja mikäli halutaan valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä, valitus osoitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kunnallisvalitus voidaan tehdä ainoastaan laillisuusperusteella.

Opinnäytetyön toivotaan antavan ohjeistusta niille, joilla on tarvetta päätösten oikaisuun ja muutoksenhakuprosessin käynnistämiseen. Opinnäytetyö antaa myös tietoa niille henkilöille, joilla ei ole ennestään kokemusta kunnallisesta päätöksenteosta tai kunnallisesta muutoksenhakuprosessista. Opinnäytetyössä käytettyjen esimerkkien avulla pyrittiin tuomaan asia helpommin ymmärrettäväksi.

APPEAL PROCEDURE IN MUNICIPAL DECISION-MAKING

Laakso, Merja

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business and Administration

June 2014

Supervisor: Kuohukoski, Minna

Number of pages: 32

Appendices: 4

Keywords: public administration, decision making, right of appeal, appeal, appeal procedure

The aim of this thesis is to clarify, how the municipal decision-making process works. The thesis sought answers to the questions how administrative matters are handled in the public administration. The purpose of this thesis was to create instructions for the decision-making process using examples and theory.

In the theoretical part of the thesis, the public administration's decision-making process and related legal provisions were discussed. The research method used was qualitative research and the questions dealt with were related to the view of jurisprudential. As theoretical source material related literature, legislation and Tarvasjoki municipality's minutes of meetings with appendices were used.

The thesis presented the most common methods of appealing in the municipality decision-making process, demand for rectification and municipal appeal. The purpose of the thesis was also to clarify the difference between demand for rectification and municipal appeal.

A demand for rectification and a municipal appeal are possible to make only after the final decision has been made. The demand for rectification is the first instance in the appeal procedure in the municipal decision-making process and it can be done if you want to ask an authority to rectify an incorrect decision.

The demand for rectification will be assigned to the municipal authority, which has made the decision. The demand for rectification can be made on legality basis and on appropriateness basis.

The municipal appeal shall be addressed to the Administrative Court and if you want to appeal the decision of the Administrative Court, the appeal should be addressed to the Supreme Administrative Court. The municipal appeal can be done only on legality basis.

The aim of this thesis is to give instructions to those, who need to correct decisions and start the appeal process. The thesis also gives information to those, who do not have earlier experience of the municipal decision-making or the municipal appeal process. The purpose of the examples used in the thesis, was to facilitate the understanding of this issue.

SISÄLLYS

| | |
|---|----|
| TERMILUETTELO | 5 |
| 1 JOHDANTO | 6 |
| 2 TUTKITTAVAT KYSYMYKSET JA TUTKIMUSMENETELMÄT | 7 |
| 2.1 Teoreettinen viitekehys | 7 |
| 2.2 Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen | 8 |
| 2.3 Oikeustieteellinen tutkimus | 9 |
| 2.4 Tulosten luotettavuus | 9 |
| 3 KUNNALLISTA PÄÄTÖKSENTEKOA SÄÄTELEVÄT LAIT | 10 |
| 3.1 Perustuslaki | 10 |
| 3.2 Kuntalaki | 11 |
| 3.3 Hallintolaki | 11 |
| 3.3.1 Esteellisyys | 12 |
| 3.4 Julkisuusperiaate | 13 |
| 4 PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELYN VAIHEET | 14 |
| 4.1 Vireille tulo | 15 |
| 4.2 Päätöksen valmistelu | 15 |
| 4.3 Päätöksenteko | 15 |
| 4.4 Tiedoksianto | 16 |
| 4.5 Täytäntöönpano | 17 |
| 5 KUNNALLISHALLINNON MUUTOKSENHAKUJÄRJESTELMÄ | 18 |
| 5.1 Mahdollisia jälkikäteisiä oikeusturvakeinoja, muut kuin oikaisuvaatimus tai kunnallisvalitus | 19 |
| 5.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskelpoisuus | 20 |
| 5.3 Oikaisuvaatimusmenettely | 20 |
| 5.3.1 Oikaisupyyntö Tarvasjoen kunnan kunnanhallituksen päätöksestä | 21 |
| 5.3.2 Oikaisuvaatimus Tarvasjoen kunnan sosiaalilautakunnan päätöksestä | 22 |
| 5.3.3 Ohjeistus oikaisuvaatimuksen tekemiseen | 23 |
| 5.4 Kunnallisvalitusmenettely | 24 |
| 5.4.1 Kunnallisvalitus Tarvasjoen kunnan kunnanvaltuuston päätöksestä | 25 |
| 5.4.2 Ohjeistus kunnallisvalituksen tekemiseen | 28 |
| 6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET | 29 |
| LÄHTEET | 31 |
| LIITTEET | |

TERMILUETTELO

Hallintoasia Julkisessa hallinnossa viranomaisen käsiteltävä asia (Hallintolaki 434/2003, 4 luku).

Hallintopäätös Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa teemmää ratkaisua (Hallintolaki 434/2003, 7 luku).

Julkinen sektori Julkisella sektorilla tarkoitetaan valtiota ja kuntia ja niiden alaisia laitoksia ja virastoja (Perustuslaki 731/1999, 11 luku).

Julkisuusperiaate Julkisuusperiaatteella tarkoitetaan julkisen hallinnon toiminnassaan noudattavaa avointa hallintoa, johon sisältyy asiakirjojen julkisuus ja jokaiselle kuuluva perusoikeus saada tietoa viranomaisen asiakirjoista (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999, 1§).

Laillisuusperuste Laillisuusperusteella tarkoitetaan hallintoasiasta tehdyssä valituksessa käytettyä valitusperustetta, joka pohjautuu lakiin tai lain rikkomiseen (Harjula & Prättälä 2012, 738).

Kunnallisvalitus Kunnallisvalitus on kunnallisen viranomaisen päätöksestä tehtävä kuntalaissa säännelty valitus (Kuntalaki 365/1995, 11 luku 90 §).

Oikaisuvaatimus Oikaisuvaatimus on kunnallisessa päätöksenteossa ensimmäinen muutoksenhakuvaihe tehtyyn hallintopäätökseen (Kuntalaki 365/1995, 11 luku 89 §.)

Tarkoituksenmukaisuusperuste Tarkoituksenmukaisuusperusteella tarkoitetaan hallintoasiasta tehdyssä valituksessa käytettyä valitusperustetta, joka voi olla muu kuin lakiin pohjautuva (Harjula & Prättälä 2012, 739).

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on muutoksenhakuprosessi kunnallisessa päätöksenteossa. Tarkoituksena on tehdä ohjeistus muutoksenhakuprosessiin liittyen ja pohtia muutoksenhakuprosessin vaikutuksia julkishallinnon toimintaan sekä selvittää se, miten asia etenee julkisen hallinnon viranomaisten käsittelyssä. Opinnäytetyössäni käytän laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Oikeustieteellisessä tutkimuksessa tarkastelu keskittyy kysymyksiin, jotka ovat oikeustieteellisestä näkökulmasta asiaan olennaisesti liittyviä.

Tämän opinnäytetyöni aihe sai alkunsa siten, että omassa kunnassani Tarvasjoella eräs henkilö teki oikaisuvaatimuksen siitä, miten häntä oli viranomaisen toimesta kohdeltu hänen tonttikaupoissaan. Silloin kiinnostuin aiheesta ja päätin alkaa tutkia asiaa tarkemmin. Opinnäytetyöni aiheen valinnan jälkeen Tarvasjoella on tehty enemmänkin sekä oikaisuvaatimuksia että kunnallisvalituksia. Ympäröivä yhteiskunta on muuttunut julkisuusperiaatteen myötä ja muutoksenhaut ovat yleistyneet. Toivon, että työstäni on hyötyä myös niille, joilla on päätösten oikaisuun tarvetta ja että tekemäni ohjeet antavat lähtökohdan tarvittaessa muutoksenhakuprosessin käynnistämiseen.

Muutoksenhakuprosessi itsessään kiinnosti minua myös siksi että, vaikka en ole koskaan henkilökohtaisesti mitään oikaisuvaatimusta tehnyt, olen kuitenkin ollut tekemässä päätöksiä, joista on valitettu. Aihe on muuttunut itselleni, myös tämän kirjoittamisen aikana ajankohtaiseksi, koska viimeisin valitusprosessi, jossa olen itse ollut mukana, sosiaalilautakunnan puheenjohtajan tehtävässä, koskee sosiaalilautakunnan päätöstä perhetyöntekijän valitsemisesta kuntaan.

Tuon esimerkkejä tähän opinnäytetyöhön asuinpaikkakuntani Tarvasjoen päätöksenteosta sekä Tarvasjoella tehtyihin päätöksiin liittyvistä asiakirjoista. Käsittelen opinnäytetyöni teoriaosuudessa pääasiallisesti vain kuntaa en kuntayhtymää. Empiriaosuudessa käsittelen Tarvasjoen kunnassa tehtyjä muutoksenhakuja ja niistä tehtyjä päätöksiä.

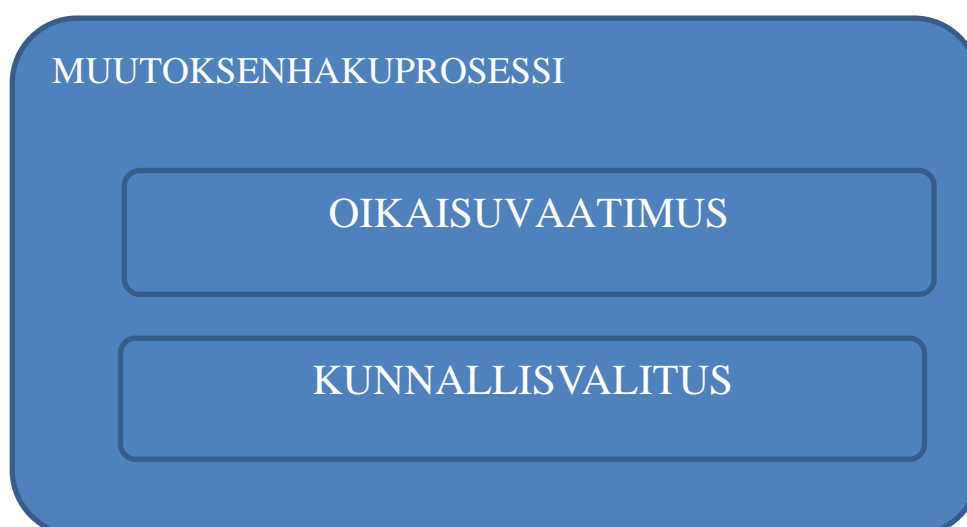
2 TUTKITTAVAT KYSYMYKSET JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä opinnäytetyössä pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Miten tehdään muutoksenhaku kunnallisessa päätöksenteossa tehdystä päätöksestä?
- Miten muutoksenhakuprosessi etenee?
- Miten voidaan ohjeistaa muutoksenhakijoita?
- Miten muutoksenhakuprosessi etenee Tarvasjoen kunnassa?

2.1 Teoreettinen viitekehys

Asian käsittely on aloitettu tutkimalla yleistä teoriaa muutoksenhakuprosessiin liittyen, lisäksi on perehdytty muutaman muutoksenhaun kohteena olevan asian dokumentointiin tarkemmin. Tarkoitus on ollut kirjoittaa mitä kaikkea oikaisuvaatimukseen ja kunnallisvalitukseen liittyy, minkälainen on muutoksenhakuprosessiin liittyvä aikataulu ja mitä kaikkea itse oikaisuvaatimuksen sekä kunnallisvalituksen pitää sisältää. Viitekehyksessä on kuvattu käsiteltävät oikaisuvaatimus sekä kunnallisvalitus, jotka kuvaavat muutoksenhakuprosessin kaksi erityyppistä valitustapaa.



Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

2.2 Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen

Opinnäytetyössäni käytettävänä menetelmänä on ollut kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tapauksessa olen tutkinut teoriaa, jotta olen voinut päästä sisälle itse asiaan eli tässä tapauksessa tuohon muutoksenhakuprosessiin. Ongelmakohtaksi epäilin työtä aloittaessani, että työhön liittyvää materiaalia on liian laajalle alueelle hajaantuneena.

Laadullisessa tutkimuksessa kirjoittaminen on keskeisessä osassa. Kirjoittajan on analysoitava aineistoaan järjestelmällisesti ja tuotettava aineistosta merkityksellinen tuotos ja hyvälaatuinen raportti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 266.)

Laadullisessa tutkimuksessa kirjoittajan oma kiinnostus asiaan ja hänen tekemänsä havainnot muodostavat ja vaikuttavat tutkimustulokseen. Tutkija ei voi kuitenkaan sanoutua irti arvolähtökohdista, sillä arvot muovaavat sitä miten pyrimme ymmärtämään ilmiötä. (Hirsjärvi ym. 2010, 161.)

Laadullisessa tutkimuksessa on tavoitteena ilmiön ymmärtäminen, selittäminen, tulkinta ja usein myös soveltaminen. Laadullinen tutkimusote etenee käytännön ilmiöistä ja havainnoista yleiselle tasolle eli empiriasta teoriaan. (Pitkäranta 2010, 118–119.)

Kvalitatiiviset tutkimustyypit on ryhmitelty Teschin mukaan karkeasti neljään ryhmään: kielen piirteet, säännönmukaisuuksien keksiminen, tekstin tai toiminnan merkityksen ymmärtäminen ja reflektio eli aineiston syvälinen käsittely yksityiskohtaisen perehtymisen jälkeen. (Hirsjärvi ym. 2010, 165.)

Tapaustutkimuksen vaiheita ovat:

- tutkimuksen tavoitteiden määrittely
- tutkimussuunnitelman laadinta
- aineiston kokoaminen
- informaation järjestäminen
- tuloksen raportoinnin ja merkitsevyyden tarkastelu (Pitkäranta 2010, 130).

Tapaustutkimuksen tyypillisenä piirteenä on että valitaan yksittäinen tapaus ja aletaan tutkia tätä yksittäistapausta ympäristöönsä liittyen. Aineistoa kerätään useita metodeja käyttämällä. (Pitkäranta 2010, 129.)

2.3 Oikeustieteellinen tutkimus

Kun kirjoitetaan oikeustieteellistä opinnäytetyötä, on otettava huomioon, että tekstin aiheen pitää liittyä oikeusnormeihin ja niiden normien mukaan toteutettavaan yhteiskunnalliseen sääntelyyn tai oikeudelliseen ajatteluun. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö työssä voisi olla myös muita tieteenaloja koskettelevia perustekijöitä. Oikeustieteellisessä tutkimuksessa tarkastelu keskittyy kysymyksiin, jotka ovat oikeustieteellisestä näkökulmasta asiaan olennaisesti liittyviä. (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2008, 17–19.)

Oikeustieteellinen tutkimus on aina sitoutunut oikeusjärjestykseen. Analysoitavaksi otettava yhteiskunnallinen ongelma on usein sellainen, että siihen liittyvät kysymykset kuuluvat usean eri oikeudenalan piiriin. Suurin osa oikeustieteellisestä tutkimuksesta on lainoppia. Lainoppi on oikeusjärjestykseen kuuluvien sääntöjen tutkimusta ja niiden sisällön tulkitsemista. (Husa ym. 2008, 19–20.)

Yleisohjeita tutkimusmenetelmiin, joita käytetään tutkittaessa oikeustieteen osa-alueita, ei ole helppo antaa. Keskeisimmät metodit ovat tekstianalyysi ja empiiriset tutkimusmenetelmät. Kumpaa menetelmää sitten käytetään, riippuu paljon tutkimuksesta ja käsiteltävästä erityiskysymyksestä. (Husa ym. 2008, 25.)

2.4 Tulosten luotettavuus

Opinnäytetyön teoria perustuu voimassa oleviin lakeihin ja kunnalliseen päätöksentekoon liittyvään ohjeistukseen. Opinnäytetyön empiriaosan tutkimustulokset ja niistä tehtävät päätelmät perustuvat Tarvasjoen kunnan kokouspöytäkirjoihin.

3 KUNNALLISTA PÄÄTÖKSENTEKOA SÄÄTELEVÄT LAIT

Kunnallinen päätöksenteko perustuu lakiin, julkisen hallinnon päätöksenteon perusteet on kirjattu Suomen perustuslakiin. Perustuslaki määrittelee, että hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. (Harjula & Prättälä 2012, 33.) Kunnassa päätöksentekoa säätelevät lait ovat kuntalaki, hallintolaki ja julkisuuslaki, lisäksi jokaisella eri hallinnonalalla on omaa toimintaa ohjaavia säännöksiä (Harjula & Prättälä 2012, 74).

3.1 Perustuslaki

Perustuslain säännöksistä päätöksentekomenettelyä ohjaa 2 §:n oikeusvaltioperiaate, jonka mukaisesti julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja että kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia; tällä tarkoitetaan, että päätöksenteossa noudatetaan voimassa olevia menettelysäännöksiä ja -määräyksiä ja että päätöksenteossa päätöksiä on tekemässä toimivaltainen viranomainen (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 2§). Päätöksentekomenettelyä ohjaa myös perustuslain 12 §:n julkisuusperiaate, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada tietoa julkisesta asiakirjasta, jollei niiden julkisuutta ole erikseen rajoitettu (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 12§). Perustuslain 14 §:ssä säädetään vaali- ja osallistumisoikeuksista, kuntien on edistettävä yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 14§).

Perustuslain 17 §:n mukaisesti säädetään oikeudesta käyttää viranomaisessa omaa kieltään, suomea tai ruotsia. Kielilaissa säädetään tarkemmin kaksikielisten kuntien päätöksenteosta ja asioiden käsittelystä. (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 17§.) Oikeusturvana mainitaan 21 §:n mukaisesti hyvän hallinnon takeet; eli oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman viivytyksiä lain mukaisessa toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, asian käsittelyn julkisuus, oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös käsiteltävästä asiasta ja hakea muutosta riippumattomalta tuomioistuimelta (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 21§).

Perustuslaissa on säännös virkavastuusta, joka tarkoittaa että viranhaltija vastaa siitä, että hänen virkatoimensa ovat lainmukaisia. Hän on vastuussa myös monijäsenisen

toimielimen päätöksestä, jos hän on sitä jäsenenä kannattanut. Myös esittelijänä viranhaltija on vastuussa esittelystään, jollei hän ilmoita eriävää mielipidettä päätökseen. (Perustuslaki 731/1999, 10 luku 118 §.)

3.2 Kuntalaki

Kuntalaki on kunnallishallintoa koskeva yleislaki, jonka kuitenkin kunnan eri hallinnonalojen erityislait syrjäyttävät silloin, kun kuntalaki on niiden kanssa ristiriidassa (Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätöksestä, s. 6). Kuntalaki säätelee asioiden käsittelyn julkisutta ja kuntalaissa säädetään muutoksenhaun perusteista. Kuntalain 16 §:n mukaisesti kunnan valtuusto hyväksyy hallinnon järjestämistä varten tarvittavat johtosäännöt. (Kuntalaki 365/1995, 3 luku 16 §.) Kuntalain 50 §:n mukaan jokaisessa kunnassa pitää olla hallintosääntö, mikä määrää kunnan hallinto- ja päätöksentekomenettelystä (Kuntalaki 365/1995, 7 luku 50 §). Kuntien hallintosäännöissä määrätään muun muassa toimielinten kokoontumisesta, varajäsenten kutsumisesta, toimielimen puheenjohtajan tehtävistä, esittelystä, pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja nähtävänä pitämisestä, asiakirjojen allekirjoittamisesta, tiedottamisesta ja menettelystä, mikäli asia otetaan ylemmän toimielimen käsiteltäväksi (Kuntalaki 365/1995, 7 luku 50 §).

3.3 Hallintolaki

Hallintolaki on hyvää hallintotapaa noudattaessa yleislaki ja sen määrittelemiä hyvän hallinnon perusteita sovelletaan koko julkishallintoon (Mäenpää 2008, 16). Hyvän hallinnon perusteet on hallintolain toisen luvun mukaisesti jaettu viiteen ryhmään: hallinnon oikeusperiaatteet eli viranomaisen on kohdeltava toiminnassaan kaikkia asiakkaitaan tasapuolisesti; palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus, jolla tarkoitetaan sitä, että asiakas joka tarvitsee palvelua viranomaiselta, voi saada sitä asianmukaisesti; neuvonta eli asiakkaalle tulee antaa hallintoasian hoitamiseen liittyvää maksutonta neuvontaa ja on vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin, ja mikäli asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan on pyrittävä ohjaamaan asiakas oikean viranomaisen puoleen. (Hallintolaki 434/2003, 2 luku 6 – 8 §.)

Hyvän hallinnon perusteisiin kuuluu myös hyvän kielenkäytön vaatimus, eli viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Lisäksi viranomaisten välinen yhteistyö on yksi hyvän hallinnon perusteista, viranomaisen on avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa ja muutenkin pyrittävä edistämään viranomaisten yhteistyötä. (Hallintolaki 434/2003, 2 luku 9 – 10 §.)

Hallintolaissa määritellään myös hallinnon oikeusperiaatteet. Oikeusperiaatteita ovat:

- yhdenvertaisuusperiaate, viranomaisen ja viranhaltijan velvollisuus kohdella kaikkia hallinnossa asioivia tasapuolisesti ja johdonmukaisesti
- tarkoitussidonnaisuuden periaate, viranomaisen velvollisuus käyttää toimivaltaansa lain mukaan perusteltuihin tarkoituksiin sekä kieltö käyttää tätä toimivaltaansa väärin
- objektiviteettiperiaate, viranomaisen on toimissaan oltava objektiivisesti perusteltava ja puolueeton
- suhteellisuusperiaate, viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa lain mukaisesti määriteltynä päämääräänsä nähden
- luottamuksensuojaperiaate, viranomaisen toimissaan suojaa oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. (Mäenpää 2008, 64 – 65.)

3.3.1 Esteellisyys

Esteellisyys tai jääviys, kuten yleisemmin sanotaan, tarkoittaa sitä, että luottamushenkilö on esteellinen käsittelemään asiaa tietyn esteellisyysperusteen vuoksi (Harjula & Prättälä 2012, 461). Esteellisyysäännöksillä pyritään myös turvaamaan hallinnon ja asioiden käsittelyn puolueettomuutta (Harjula & Prättälä 2012, 462). Esteellisyysperusteet on lueteltu hallintolain pykälässä 28. Esteellisyysperusteet lyhyesti:

- osallisuusjäävi; henkilö on esteellinen käsittelemään asiaa joka koskee häntä, hänen lähiomaistaan tai hallintolaissa tarkemmin määriteltyä läheistä (Harjula & Prättälä 2012, 473).
- edustusjäävi; henkilö on esteellinen käsittelemään asiaa, jos hän avustaa tai edustaa asianosaista, henkilöä tai yhteisöä (Harjula & Prättälä 2012, 473).

- intressijäävi; asian ratkaisusta voi olla henkilölle erityistä hyötyä tai haittaa (Harjula & Prättälä 2012, 475).
- palvelussuhde- ja toimeksiantosuhteijäävi; henkilö on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyen toimeksiantosuhteessa ja että asian ratkaisusta on odotettavissa tälle erityistä hyötyä tai haittaa (Harjula & Prättälä 2012, 476).
- yhteisöjäävi; henkilö tai hänen läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsen taikka toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, jolloin päätöksenteosta voi olla hyötyä tai haittaa kyseiselle yhteisölle (Harjula & Prättälä 2012, 478).
- yleislausekejäävi; luottamus henkilön puolueettomuudesta muusta erityisestä syystä vaarantuu (Harjula & Prättälä 2012, 480).

3.4 Julkisuusperiaate

Julkishallinnossa, eli tässä tapauksessa kunnassa, noudatetaan julkisuusperiaatetta, joka tarkoittaa sitä, että kuntalaisella on halutessaan oikeus saada tietoa julkisesta vallankäytöstä ja viranomaistoiminnasta (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999, 1 luku 1 – 2§). Julkisuusperiaatteen mukaisesti asian käsittelyssä on noudatettava avoimuutta ja asioiden käsittelystä on myös avoimesti tiedotettava (Mäenpää 2008, 1).

Viranomaisten tiedottamista säätelee laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Julkisuuslaissa on myös säädökset asiakirjojen salassapidosta ja niiden perusteista. (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999.)

Julkisuusperiaate kohdistuu muutoksenhakuasiassa erityisesti viranomaisen asiakirjoihin, joista on oikeus saada tietoa ja joiden julkisuutta ei ole lailla erikseen rajoitettu (Mäenpää 2008, 3).

Julkisesta asiakirjasta, joka on viranomaisen hallussa ja jonka käyttöä ei ole lailla erikseen rajoitettu, on viranomaisella velvollisuus antaa asiakirja tai tieto siitä pyydettyäessä (Mäenpää 2008, 121). Julkisuusperiaatteen mukaisesti kunnan asukkailla

on oikeus saada viranomaisten toiminnasta tietoja, vaikkei asia välttämättä edes koski häntä itseään (Harjula & Prättälä 2012, 310).

Julkisuuslain tarkoituksena on tuoda viranomaisten toiminta avoimemmaksi, velvoittaa viranomaiset toteuttamaan hyvää tiedonhallintatapaa ja parantaa mahdollisuuksia saada tietoa viranomaisten käsittelemistä asiakirjoista (Harjula & Prättälä 2012, 307).

4 PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELYN VAIHEET

Kunnan toimielimiä ovat valtuusto, kunnanhallitus ja sen jaostot, lautakunnat ja niiden jaostot, johtokunnat ja niiden jaostot sekä toimikunnat (Kuntalaki 365/1995, 3 luku 17 §). Toimielimen muodostaa monijäseninen virkamiesten joukko (Harjula & Prättälä 2012, 238). Kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto ovat kunnassa pakollisia toimielimiä (Harjula & Prättälä 2012, 239). Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, valvoa kunnan etua, edustaa, käyttää puhevaltaa, valtuuston asioiden valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta (Kuntalaki 365/1995, 3 luku 23 §). Kunnanhallituksen asema on kunnan toiminnan kannalta erittäin keskeinen (Harjula & Prättälä 2012, 239). Asioiden päätöksentekojärjestyksestä ei ole kuntalaissa yksityiskohtaisia ohjeita. Kokousmenettelyn tarpeelliset määräykset on annettu kuntien hallintosäännöissä. Kaikissa muissa toimielimissä paitsi valtuustossa asiat päätetään yleensä esittelijän eli viranhaltijan toimesta. Kunnanvaltuustoon asiat valmistelee esityslistalle kunnanhallitus. (Harjula & Prättälä 2012, 516.)

Päätöksenteko jaetaan seuraaviin vaiheisiin:

- vireille tulo
- valmistelu
- päätöksenteko
- tiedoksianto
- täytäntöönpano
- valvonta, seuranta, johtopäätökset (Harjula 2012).

4.1 Vireille tulo

Hallintoasia tulee vireille, kun asiaa koskeva asiakirja, on toimitettu viranomaiselle. Tarvittaessa asia voidaan tuoda esille myös suullisesti ja tarvittavat tiedot kirjataan ylös. (Hallintolaki 434/2003, 4 luku 20 §.) Kunnanhallitus on kunnanvaltuustolle asiat valmisteleva toimielin. Lautakunnat taas valmistelevat asiat kunnanhallitukselle, mikäli ne eivät ole sellaisia, että lautakunnat voivat ne itse päättää. (Harjula & Prättälä 2012, 238 – 239.) Jos lautakunta on itse tehnyt päätöksen asiassa, menee tällöin päätöksestä tieto vielä kunnanhallitukseen, joka voi tarvittaessa käyttää otto-oikeuttaan ja päättää asian eri tavalla, kuin mitä lautakunnassa on päätetty tai palauttaa asian takaisin lautakunnan käsittelyyn (Kuntalaki 365/1995, 7 luku 51 §).

4.2 Päätöksen valmistelu

Asian esittelijänä lautakunnassa ja kunnanhallituksessa toimii kunnan viranhaltija, jonka on pitänyt selvittää asiasta etukäteen tosiasiat ja hankkia asian ratkaisemista varten tarvittavat tiedot ja mahdolliset lisäselvitykset (Hallintolaki 434/2003, 6 luku 31 §). Esittelijän vastuulla on, että valmistelu on asianmukaisesti suoritettu. Esittelijällä on velvollisuus tehdä asiasta lautakunnalle tai kunnanhallitukselle päätösehdotus. Mikäli esitys puuttuu, on kyseessä menettelyvirhe. (Harjula 2012.) Esittelijällä on erityinen vastuu, joka tarkoittaa sitä, että hän on aina vastuussa päätöksestä, jos hän ei ole ilmoittanut eriävää mielipidettään. Esittelijä ei voi äänestää päätöksestä, toisin kuin luottamushenkilö. Luottamushenkilöt toimivat luottamustehtävissään myös virkavastuulla. (Harjula & Prättälä 2012, 532.)

4.3 Päätöksenteko

Toimielin tekee päätöksen kokouksessaan esittelijän tekemän päätösehdotuksen mukaisesti. Kokouksessa esittelijän päätösehdotuksesta keskustellaan ja jäsenet voivat tehdä asiaan liittyviä kysymyksiä. Keskustelun aikana jäsenet voivat myös tehdä päätösehdotuksesta poikkeavia ehdotuksia. Toimielin voi jättää myös asian päättämättä ja tehdä esityksen asian jättämisestä pöydälle lisäselvityksiä varten. Mikäli esityksiä on tullut monia erilaisia ja niitä on kannatettu, pitää niistä äänestää. Keskustelun ai-

kana voidaan myös perua jo aiemmin keskustelun aikana tehtyjä ehdotuksia, mikäli ne eivät ole saaneet kannatusta tai vaikka olisivat saaneet kannatustakin. Puheenjohtajan on kokouksessa keskustelun lopussa tehtävä yhteenveto keskustelun aikana tulleista ehdotuksista ja näistä äänestetään. Pohjaehdotusta ei tarvitse kannattaa jos sille tulee kannatettu vastaehdotus. Kannattamattomat vastaehdotukset eivät tule äänestykseen mukaan. Mikäli pohjaehdotus hyväksytään sellaisenaan eikä vastaehdotuksia ole tullut, tulee pohjaehdotus hyväksytyksi päätökseksi. Mikäli äänestetään, se ehdotus voittaa mikä saa eniten ääniä ja jos äänestys menee tasan, silloin puheenjohtajan ääni ratkaisee. (Harjula & Prättälä 2012, 516 – 519.) Puheenjohtajan on vielä todettava päätöksen sisältö, jotta kaikki kokouksen osallistujat ja pöytäkirjan pitäjä saavat varmasti oikeanmukaisen käsityksen siitä mitä on päätetty eikä tule tilanteita, joissa päätös olisi jäänyt epäselväksi huonon kokouskäytännön vuoksi (Harjula & Prättälä 2012, 533).

4.4 Tiedoksianto

Kun asiasta on tehty päätös, on kunnan toimielimen joka on asiaa käsitellyt, toimitettava päätös tiedoksi asianosaiselle. Asianosaisen on saatava tiedoksi päätökseen liittyvä pöytäkirjanote sekä oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus kirjeitse. Kun kirje on lähetetty, voidaan katsoa että tieto on saavuttanut asianosaisen seitsemän päivän kuluttua. (Harjula & Prättälä 2012, 774.) Asiakirja on mahdollista antaa tiedoksi myös sähköisellä viestillä, mikäli asianomainen on itse antanut siihen suostumuksensa. Tällöin voidaan katsoa viestin saapuneen perille sähköisesti kolmantena päivänä, siitä kun viesti on lähetetty. (Harjula & Prättälä 2012, 780 – 781.) Muutoksenhaku-aika alkaa kulua, kun päätös on annettu tiedoksi (Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätöksestä, 35). Tiedoksiannon liitteenä pitää olla myös oikaisuvaatimusohjeet (Halila & Aer 2011, 101).

Kun pöytäkirja kokouksesta on asetettu yleisesti nähtäville kunnan ilmoitustaululla ja mahdollisesti myös kunnan verkkosivuilla, voidaan katsoa kunnan jäsenen saaneen päätöksestä tieto. Yleensä ilmoitustaululla on vain ilmoitus, että pöytäkirja on nähtävillä kunnanvirastossa tietyn ajan ja sen voi käydä siellä lukemassa. Pöytäkirjaa ei voi julkisesti asettaa esille ennen kuin siinä on asianmukaiset allekirjoitukset, pu-

heenjohtajan, sihteerin sekä pöytäkirjan tarkastajien. Kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen sekä lautakuntien pöytäkirjat ovat pakollisia julkistettavia, ja niistäkin tietysti vain sellaiset osat, jotka eivät ole julkisuuslailla erikseen kiellettyjä. (Harjula & Prättälä 2012, 535 – 536.)

Tarvasjoen kunnassa sosiaalilautakunnan pöytäkirjoista tehdään kaksi pöytäkirjaa, mikäli asioita on molempiin pöytäkirjoihin, julkinen pöytäkirja A ja pöytäkirja B, jossa voidaan käsitellä asioita, jotka eivät ole julkisia. Pöytäkirjassa B käsitellään esimerkiksi sosiaalihuollon asiakkaan avustushakemuksia, jotka eivät ole julkisia julkisuuslain 6. luvun 24 § kohdan 25 mukaisesti (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999).

4.5 Täytäntöönpano

Kun päätös on tehty ja se on ollut tosiasiallisesti nähtävänä eikä siihen ole tullut määräaikana oikaisuvaatimusta, voidaan päätös toimeenpanna. Tällöin päätöksen oikeudelliset ja tosiasialliset vaikutukset tulevat voimaan. Täytäntöönpano on mahdollista myös ennen kuin se on saanut lainvoiman. Mikäli kuitenkin tehdään oikaisuvaatimus tai valitus, ei täytäntöönpano saa tehdä sitä hyödyttömäksi ja mikäli oikaisuvaatimuksen käsittelevä viranomainen tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon. (Harjula & Prättälä 2012, 784 – 786.) Päätös voidaan panna täytäntöön, mutta hallinto-oikeus voi kumota myös sellaisen päätöksen, joka on jo toimeenpantua. Hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen voi vielä jatkovalittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joten päätös ei ole kuitenkaan vielä lainvoimainen. Asian odottaessa ratkaisuaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta ei voida ryhtyä enempään jatkotoimenpiteisiin sinä aikana, mutta jo toimeenpantua päätöstäkään ei tarvitse peruuttaa. (Harjula & Prättälä 2012, 788.)

5 KUNNALLISHALLINNON MUUTOKSENHAKUJÄRJESTELMÄ

Alla olevassa kuvassa on esiteltyä kuntalain muutoksenhakujärjestelmää.



Kuva 1. Kuntalain mukaisen muutoksenhakujärjestelmän pääpiirteet (Harjula & Prättälä 2012, 719).

Kunnallisista päätöksistä tehtävien muutoksenhakujen vuoksi oikeussuojajärjestelmää on pyritty kehittämään niin, että jo etukäteen on tehty selkeä lainsäädäntö suojaamaan asioiden käsittelyä ja että hallinto on hyvin organisoitu sekä luotu hallintolaissa säännöksiä, jotka ohjaavat kuulemaan asianosaisia, perustelemaan päätöksiä ja mahdollistamaan itseoikaisua. Tällainen menettely on nimetty ennalta vaikuttavaksi oikeussuojaksi. Menettelyä ei ole kuitenkaan saatu niin virheettömäksi, etteikö silti jälkikäteisiä oikeussuojakeinoja tarvittaisi. Joskus saatetaan tehdä viranomaispäätöksiä erehdyksessäänkin virheellisesti. Tämän vuoksi on oltava olemassa järjestelmä, joka mahdollistaa oikeudellisten erimielisyyksien ratkaisut ja virheiden oikaisut. (Harjula

& Prättälä 2012, 720.) Tällöin kyseessä on jälkikäteinen oikeussuojakeino, joka vielä jakautuu hallinnon sisäisiin oikeussuojakeinoihin, jolloin joko viranomainen itse tai asianomainen aloitteellaan pyrkii korjaamaan virheen sekä hallinnon ulkoisiin oikaisukeinoihin (Harjula & Prättälä 2012, 721).

Hallinnon ulkoisilla oikaisukeinoilla tarkoitetaan hallintolainkäytön mahdollistamaa oikeussuojaa ja kunnallishallinnossa sitä antavat hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus (Harjula & Prättälä 2012, 721). Kunnallishallinnon muutoksenhakujärjestelmässä yleisimmät muutoksenhakukeinot ovat oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus, mikäli erityislainsäädännössä ei säädetä muusta muutoksenhakukeinosta (Harjula 2012). Oikaisuvaatimusta käsitellään kuntalain pykälässä 89 ja kunnallisvalitusta pykälässä 90 (Kuntalaki 365/1995, 11 luku 89 § - 90 §). Myös muita oikeusturvakeinoja on käytettävissä, mikäli edellä mainitut eivät sovellu. Oikaisuvaatimusta ja kunnallisvalitusta voidaan myös käyttää muiden muutoksenhakukeinojen rinnalla yhdessä. (Harjula & Prättälä 2012, 721.) Näihin kahteen edellä mainittuun palataan myöhemmin vielä tarkemmin.

5.1 Mahdollisia jälkikäteisiä oikeusturvakeinoja, muut kuin oikaisuvaatimus tai kunnallisvalitus

Asunnon vuokrasopimuksen irtisanominen kunnan ja vuokralaisen kesken saattaa johtaa riita- tai rikosprosessiin yksityisoikeudellisessa riitatilanteessa. Hallintovalitus tulee kyseeseen sellaisessa tilanteessa, kun viranomaisen toimivalta perustuu erityislainsäädäntöön ja silloin myös muutoksenhausta säädetään erityislainsäädännössä. Hallintovalituksen voi tehdä vain asianosainen, eikä kuten kunnallisvalituksessa, asianosaisen lisäksi myös kuka tahansa muu kunnan jäsen. Hallintovalituksessa valituksen voi tehdä myös tarkoituksenmukaisuusperusteella. Valitusviranomaisen tutkimusvalta on myös laajempi hallintovalituksessa kuin kunnallisvalituksessa, valitusviranomainen voi kumota päätöksen myös muullakin perusteella, kuin mihin valittaja on vedonnut. Muina jälkikäteisinä oikeusturvakeinoina on myös hallintoriitamenettely, joka käsitellään hallinto-oikeudessa, asia koskee yleensä julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta; edunpalautus- tai korvausasiaa ja mahdollista riitatilannetta niissä. (Harjula & Prättälä 2012, 721–724.) Virka- tai työehtosopimuksen tulkintaerimieli-

syyksiä käsitellään työtuomioistuimessa (Harjula & Prättälä 2012, 725). Kunnassa sovelletaan kilpailulainsäädäntöä kilpailu- ja hankinta-asioissa, mutta asia voidaan myös saattaa kunnallisvalituksena tutkittavaksi (Harjula & Prättälä, 727). Vapaamuotoinen hallintokantelu on myös mahdollinen silloin, kun halutaan tehdä valitus viranomaisen menettelystä (Harjula & Prättälä, 729).

5.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskelpoisuus

”Päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta” (Kuntalaki 365/1995, 11 luku 91 §). Oikaisuvaatimus tai kunnallisvalitus voidaan tehdä vain lopullisen päätöksen jälkeen (Harjula & Prättälä 2012, 748). Valmisteluvaihe tarkoittaa sitä, että asia on käsittelyn yhteydessä jätetty pöydälle tai palautettu uudestaan valmisteltavaksi tai siirretty toisen viranomaisen käsiteltäväksi. Valmisteluvaiheessa voidaan myös pyytää asiaa koskevia lausuntoja ja antaa lausuntoja, ilman että niillä olisi ratkaisua sitovaa vaikutusta (Harjula & Prättälä 2012, 748). Periaatepäätöksistä ja suunnitelmista ei voida valittaa, koska ne tulevat vielä myöhemmin päätettäväksi (Harjula & Prättälä 2012, 753). Työnjohdolliset päätökset, joilla määritetään miten, missä ja milloin työtä tehdään, esimerkiksi lomamääräykset, ovat sellaisia, että niistä ei voi tehdä muutoksenhakua (Harjula & Prättälä 2012, 758).

Täytäntöönpanosta ei voi valittaa, kunnanhallitus toimeenpanee yleensä kunnanvaltuuston päätökset, ja näin ollen se itse päätös on tehty jo aiemmin ja kunnanhallitus on vain toimeenpaneva viranomainen. Täytäntöönpanosta ei ole kuitenkaan kyse, mikäli täytäntöönpano tehdään toisin kuin mitä on päätetty, tällöin päätös muuttuu mahdollisesti taas valituskelpoiseksi. (Harjula & Prättälä 2012, 761.)

5.3 Oikaisuvaatimusmenettely

Oikaisuvaatimus on ensimmäinen vaihe kunnallisessa muutoksenhakumenettelyssä (Halila & Aer 2011, 79). Oikaisuvaatimusmenettelyllä on tarkoitus turvata hallinnon asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja kasvattaa luottamusta hallinnon toimintaan (Halila & Aer 2011, 7). Tämän oikaisuvaatimusmenettelyn tarkoituksena on vahvistaa kun-

nallista itsehallintoa ja vähentää hallinto-oikeuksissa käsiteltävien asioiden määrää (Halila & Aer 2011, 79). Kunnanhallituksen ja lautakunnan, niiden jaoston ja niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön asianosainen tai kunnan jäsen voi tehdä kyseessä olevalle toimielimelle kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Tällaisiin päätöksiin ei voi hakea muutosta valittamalla, vaan on ensin tehtävä oikaisuvaatimus. (Kuntalaki 365/1995, 89 §.) Mikäli kunnanhallitus on käyttänyt otto-oikeuttaan kuntalain pykälän 51 mukaisesti, on päätöksestä tehty oikaisuvaatimus myös käsiteltävä silloin kunnanhallituksessa (Harjula & Prättälä 2012, 731). Oikaisuvaatimuksia käsittelevät kunnassa kunnanhallitus, lautakunnat ja lautakuntien alaiset viranomaiset (Harjula & Prättälä 2012, 733). Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä laillisuusperusteella että tarkoituksenmukaisuusperusteella, kunnallisvalituksen voi tehdä vain laillisuusperusteella (Harjula & Prättälä 2012, 732). Laillisuusperuste tarkoittaa sitä, että päätöksessä on tehty virhe, joka on lainvastainen, jolloin siihen voi vaatia oikaisua lakiin perustuen (Harjula & Prättälä 2012, 722). Hallinto-oikeudessa ei voida käsitellä sinne suoraan toimitettua oikaisuvaatimusta, vaan oikaisuvaatimus on ensin tehtävä päätöksen tehneelle viranomaiselle (Halila & Aer 2011, 91).

5.3.1 Oikaisupyyntö Tarvasjoen kunnan kunnanhallituksen päätöksestä

Tarvasjoen kunnan kunnanhallituksessa on käsitelty 10.3.2014 pykälässä 56 vuoden 2014 europarlamenttivaalien vaaliviranomaisten eli vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan valitsemista. Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen esittelijän ehdotuksen mukaisesti. Tarvasjoen kunnassa on aiemmin ollut edustettuna kolmen poliittisen puolueen ehdokkaita, joiden edustajien äänimäärien mukaisesti paikat on jaettu. Edellisissä kunnallisvaaleissa tuli mukaan kuitenkin kahden uuden puolueen ehdokkaita, joita ei aiempina vuosina ole ollut. Kunnanhallituksen pykälän 56 esittelytekstissä todetaan, että ”vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten sekä niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä vaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita”. (Tarvasjoen kunnan kunnanhallituksen pöytäkirja 10.3.2014, 56§.)

Esittelijä ei ole kuitenkaan huomionnut, että edellisissä kunnallisvaaleissa on ollut enemmän puolueita mukana kuin aikaisemmin ja on tehnyt esityksensä aiempien

vuosien ehdotuksen mukaisesti. Kunnanhallitukselle on lähetetty sähköposti 8.4.2014 klo 14.41, jossa on ilmoitettu halusta tehdä oikaisupyyntö Tarvasjoen kunnanhallituksen pykälästä 56. Oikaisuvaatimuksessa on perusteltu, miksi oikaisu pitäisi tehdä. Perusteluna on käytetty juuri tuota edellä mainittua, kaikkien edellisissä kunnallisvaaleissa ehdokkaita asettaneiden puolueiden edustajien mahdollisuudesta edustaa vaaliviranomaiskokoontumisessa. Kunnanhallituksen pykälässä 102 on esitetty, että oikaisuvaatimus hylätään. Perusteluna on kirjattu, että oikaisuvaatimus ei anna aiheutta päätöksen muuttamiseen. Asiaa on käsitelty kunnanhallituksessa ja käsittelyn yhteydessä esittelijä on tehnyt muutetun päätösehdotuksen, jossa todetaan että kunnanhallitus hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja tekee asiasta uuden päätöksen. Uuden päätöksen myötä kaikki edellisissä kunnallisvaaleissa ehdokkaita asettaneet puolueet ovat saaneet edustajansa vaaliviranomaiskokoontumiseen. (Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 14.4.2014, 102§.)

5.3.2 Oikaisuvaatimus Tarvasjoen kunnan sosiaalilautakunnan päätöksestä

Tarvasjoen kunnan sosiaalilautakunta on käsitellyt kokouksessaan 27.11.2013 perhetyöntekijän vakanssin 124 täyttämistä pykälässä 89. Perhetyöntekijän vakanssi on ollut sisäisesti haettavana sekä Tarvasjoen kunnan henkilöstölle, että tulevan Härkätien sosiaali- ja terveydenhuollon-yhteistoiminta-alueen henkilöstölle. Paikkaan on tullut vain yksi hakemus määräaikaan mennessä ja sosiaalilautakunta on haastatellut tätä hakijaa ennen kokousta 27.11.2013. Kokouksessa käytyjen keskustelujen jälkeen, on esittelijä ehdottanut, että tehtävä julistetaan ulkoiseen hakuun ja että jatkokäsittelyssä otetaan myös tähän mennessä hakenut hakija huomioon. Päätös on hyväksytty. (Tarvasjoen sosiaalilautakunnan pöytäkirja 27.11.2013, 89§.)

Tarvasjoen kunnan sosiaalilautakunta on seuraavan kerran käsitellyt perhetyöntekijän vakanssin täyttämistä 16.12.2013, pykälässä 102, sen jälkeen kun tehtävä on ollut ulkoisesti haettavana. Hakijoita on ollut kaiken kaikkiaan 18 kappaletta, joista on viranhaltijan toimesta esitetty haastateltavaksi viisi kappaletta. Kokouksessa käytyjen keskustelujen jälkeen esittelijä on tehnyt ehdotuksen perhetyöntekijän virkaan valittavasta henkilöstä sekä hänelle varasijaisista henkilöistä. Pykälään on kirjattu, että esitys on tehty opintosuoritusten, työkokemuksen, työstä saadun palautteen, haastat-

telujen sekä niistä saadun kokonaisarvion perusteella. Esittelijän ehdotus on hyväksytty. (Tarvasjoen sosiaalilautakunnan pöytäkirja 16.12.2013, 102§.)

Tarvasjoen kunnan sosiaalilautakunta on saanut oikaisuopyynnön 2.1.2014, oikaisuopyyntö on koskenut sosiaalilautakunnan kokouksen 16.12.2013 pykälää 102. Oikaisuopyyntö on käsitelty sosiaalilautakunnan kokouksessa 27.2.2014 pykälässä 7. Ensimmäisessä haussa mukana ollut hakija on tehnyt valituksen, perustuen siihen, että perhetyöntekijän vakanssi on pitänyt täyttää kunnanhallituksen suosituksen mukaan sisäisenä siirtona. Hakija on saanut tiedokseen pöytäkirjanotteen sosiaalilautakunnan kokouksesta 27.11.2013, jossa perhetyöntekijän vakanssin täyttämistä on käsitelty pykälässä 89. Esittelijän esittelyn mukaan hakijan olisi pitänyt tehdä oikaisuvaatimus pykälään 89, jossa esitettiin tehtävän julistamista ulkoiseen hakuun. Sosiaalilautakunta on hylännyt oikaisuvaatimuksen aiheettomana ja todennut, että tehtävään on valittu pätevin ja sopivin hakija. (Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 14.4.2014, 100§, liite 1.)

5.3.3 Ohjeistus oikaisuvaatimuksen tekemiseen

Oikaisuvaatimus on laadittava 14 vuorokauden kuluessa, siitä kun tieto päätöksestä on saatu (Harjula & Prättälä 2012, 769). Oikaisuvaatimuksesta pitää käydä ilmi, mihin päätökseen oikaisuvaatimus liittyy, mitä halutaan oikaista ja mihin oikaisuvaatimus perustuu. Oikaisuvaatimukseen on hyvä laittaa perustelut siitä miksi haluaa asian oikaista. (Hallintolaki 434/2003, 7 luku 49 d §.) Oikaisuvaatimus on mahdollista tehdä myös sähköpostitse. Oikaisuvaatimus on pyrittävä tekemään selkeäksi ja ymmärrettäväksi. (Halila & Aer 2011, 113.) Oikaisuvaatimuksessa on oltava lähettäjän nimi ja yhteystiedot (Halila & Aer 2011, 115). Asiaan liittyvän päätöksen yksilöinti tulee selvittää asiakirjassa tai vastaavasti asiasta saatu päätös voidaan myös liittää oikaisuvaatimukseen mukaan, joko alkuperäisenä tai kopiona (Halila & Aer 2011, 117). Jos oikaisuvaatimuksessa haetaan oikaisua vain tiettyyn osaan päätöstä, pitää se pystyä yksilöimään tarkemmin (Halila & Aer 2011, 119). Jos asianosainen osaa yksilöidä tarkemmin millaista oikaisua vaaditaan, on viranomaisen helpompi selvittää paremmin mahdolliset epäselvyydet (Halila & Aer 2011, 120). Oikaisuvaatimusta on mahdollista täydentää määräajan jälkeenkin, jos oikaisuvaatimus on jätetty ajoissa

(Halila & Aer 2011, 121). Oikaisuvaatimuksen tekemiseen on mahdollista saada apua viranomaiselta, koska tämäkin asia kuuluu viranomaisten hallintolaissa mainittuun velvollisuuteen neuvoa hallinnon asiakasta (Hallintolaki 434/2003, 2 luku 8 §). Oikaisuvaatimus toimitetaan viranomaiselle tämän asiointiosoitteeseen. Nämä tiedot selviävät oikaisuvaatimusohjeesta, jotka on annettu yhtä aikaa päätöksen kanssa. Asiakirjan toimittaminen ja lähettäminen viranomaiselle tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla, myös sähköpostitse toimitettavana (Halila & Aer 2011, 127). Oikaisuvaatimus on myös toimitettava perille määräajan puitteissa. Oikaisuvaatimus voidaan jättää perille henkilökohtaisesti, postitse tai sähköpostitse. (Halila & Aer 2011, 127.)

Tarvasjoen kunnan sosiaalilautakunnan päätöksestä on tehtävä valitus kokouspöytäkirjanotteen mukana toimitetun oikaisuvaatimusohjeen (Liite 1) mukaisesti Tarvasjoen sosiaalilautakunnalle, osoitteeseen Hämeen Härkätie 623, 21450 Tarvasjoki. Oikaisuvaatimuksesta tulee käydä ilmi vaatimus sekä perustelut vaatimukselle ja vaatimuksen tekijän on se allekirjoitettava. Asiakirjan liitteeksi voidaan laittaa alkupe- räisestä päätöksestä saatu pöytäkirjanote mukaan. Asianomaisen tulee postittaa oikaisuvaatimus Tarvasjoen sosiaalilautakunnalle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi- saannista. Kun oikaisuvaatimus saapuu Tarvasjoen kuntaan, se toimitetaan saapumispäivän merkinnöin varustettuna sosiaalilautakunnan esittelijälle, joka huomioi asian seuraavan mahdollisen lautakunnan kokouksen esityslistaan. Asia käsitellään uudelleen seuraavassa mahdollisessa kokouksessa ja mikäli oikaisuvaatimusta ei hyväksytä, siihen voidaan sen jälkeen vielä hakea oikaisua kunnallisvalituksella.

5.4 Kunnallisvalitusmenettely

Kuntalaissa on säädetty tarkemmin kunnallisvalituksen tekemisestä. Kunnallisvalituksella tarkoitetaan hallintoviranomaisen päätöksestä tehtävää, asianomaisia aloja ja viranomaisia koskevissa säännöksissä erikseen ja hallintolainkäyttölaissa yleisesti säänneltyä valitusta. Mikäli laissa ei ole erikseen säädetty, kunnallisen viranomaisen päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella. (Harjula & Prättälä 2012, 722.)

Kunnallisvalitus voidaan tehdä valtuuston päätöksestä sekä kunnanhallituksen, lautakunnan ja johtokunnan oikaisuvaatimuksen johdosta. Kunnallisvalituksen voi tehdä

kuka tahansa kunnan jäsen, vaikka päätös ei suoranaisesti koskisikaan häntä. Kunnallisvalitus osoitetaan hallinto-oikeudelle. (Harjula & Prättälä 2012, 737.) Valituksen tekeminen on mahdollista vain laillisuusperusteella, toisin kuin oikaisuvaatimusmenettelyssä, jossa voidaan tehdä valitus myös tarkoituksenmukaisuusperusteella. Kunnallisvalituksen saa tehdä, mikäli päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä tai päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa, taikka päätös on muuten lainvastainen. (Harjula & Prättälä 2012, 737.) Valittajan on perusteltava valituksensa niillä oikeudellisilla perusteilla, joilla päätöstä vaaditaan kumottavaksi. Valituskirjelmästä on käytävä ilmi ne tosiasialliset seikat, joiden mukaan päätös on lainvastainen tai virheellisessä järjestyksessä syntynyt. (Harjula & Prättälä 2012, 741). Virheellisessä järjestyksessä syntynyt päätös voi tulla kyseeseen, jos menettelyä koskevia säännöksiä tai määräyksiä ei ole otettu huomioon eikä niitä ole noudatettu. Virhe on voinut tapahtua jo asian valmisteluvaiheessa. Esimerkkeinä tällaisesta voi olla esteellisen henkilön osallistuminen valmisteluun tai asianosaisen kuulematta jättäminen. Myös kokouskutsun ja esityslistan myöhässä toimittaminen saattavat kumota päätöksen menettelyvirheen vuoksi. (Harjula & Prättälä 2012, 743.)

Mikäli kunnallisvalitus on tehty vain tarkoituksenmukaisuusperusteella eikä laillisuusperusteella, sitä ei oteta tutkittavaksi. Kunnallisvalituksen perusteella ei hallinto-oikeudessa tehdä uutta päätöstä, vaan asia palautetaan kunnanvaltuuston käsittelyyn, jotta asiaa voidaan uudelleen harkita. (Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätöksestä, 17.)

5.4.1 Kunnallisvalitus Tarvasjoen kunnan kunnanvaltuuston päätöksestä

Tarvasjoen kunnanhallituksessa käsiteltiin 7.9.2013 kunnan kirjaston toimintaa Tarvasjoella. Esittelijä oli tehnyt esityksen, että kunnanhallitus esittäisi kunnanvaltuustolle, että Tarvasjoen kirjasto sijoitetaan Tarvasjoen koulun yhteyteen, niin että nykyistä koulun kirjastotilaa remontoidaan ja laajennetaan. Käsittelyn aikana oli tullut kuitenkin kannatettu vastaehdotus niin, että Tarvasjoen kunta ostaa Tarvasjoen Osuuspankilta kiinteistön jossa kirjasto kyseisellä hetkellä toimii kunnalle vuokrattuna. Kokouksessa olleista kunnanhallituksen edustajista kaksi ja kunnanvaltuuston puheenjohtaja poistuivat kokouksesta ennen käsittelyn alkamista, ja ilmoittivat ole-

vansa jäävejä käsittelemään asiaa, kyseiset henkilöt toimivat Tarvasjoen Osuuspankin hallintoneuvostossa. Puheenjohtajaksi siirtyi kunnanhallituksen varapuheenjohtaja ja toisen kunnanhallituksen edustajan tilalle kokoukseen tuli varajäsen. Kokouksen edetessä tehtiin myös kuitenkin toinen kannatettu vastaehdotus niin, että Tarvasjoen kunta aloittaisi Tarvasjoen Osuuspankin kanssa neuvottelut vuokrasopimuksen jatkamisesta kyseisestä kiinteistöstä. Koska oli tullut kaksi kannatettua vastaehdotusta pohjaehdotuksen lisäksi, oli äänestettävä. Ensimmäiseksi äänestettiin pohjaehdotuksen ja ensimmäisen ehdotuksen välillä, joka ratkesi pohjaehdotuksen häviämiseen ja sitten äänestettiin ensimmäisen ehdotuksen eli kiinteistön ostamisen ja toisen ehdotuksen eli kiinteistön vuokraamisen välillä. Äänet jakautuivat tasan, mutta puheenjohtajan äänen ratkaistessa tasaäänestyksen, kiinteistön ostettavaksi ehdottaminen voitti. (Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 7.9.2013, 209§.)

Tarvasjoen kunnanvaltuusto kokoontui samana päivänä, 7.9.2013 pykälässään 51, käsittelemään kunnanhallituksen esitystä, että Tarvasjoen kunta ostaisi Tarvasjoen Osuuspankilta kiinteistön, jossa kirjasto toimi kyseisellä hetkellä vuokralla. Ennen kuin käsittely voitiin aloittaa, oli kunnanvaltuuston puheenjohtaja ilmoittanut jääviydestään ja poistunut kokouksesta ja hänen tilalleen tuli kunnanvaltuuston 2. varapuheenjohtaja ja tälle henkilölle tuli kokoukseen varajäsen. Käsittelyn kuluessa tehtiin kannatettu vastaehdotus, että Tarvasjoen kunta aloittaisi neuvottelut vuokrasopimuksen jatkamiseksi Tarvasjoen Osuuspankin kiinteistössä, jossa kirjasto toimi kyseisenä hetkenä. Koska oli tullut kannatettu vastaehdotus, oli äänestettävä. Pohjaehdotus sai äänestyksessä 11 ääntä ja vastaehdotus 6 ääntä. Pohjaehdotus todettiin tulleen valtuuston päätökseksi. Päätös oli, että Tarvasjoen kunta ostaa kirjastotilaksi Tarvasjoen Osuuspankilta kiinteistön jossa kirjasto toimii kyseisenä hetkenä. (Tarvasjoen kunnanvaltuuston pöytäkirja 7.9.2013, 51§.)

Tarvasjoen kunnalle on tullut Turun hallinto-oikeudelta lausuntopyyntö hallinto-oikeudelle jätettyyn kunnallisvalitukseen numerolta 01694/13/2299 koskien Tarvasjoen kunnan kunnanvaltuuston 7.9.2013 kokouksen kirjastokiinteistön hankintapykälää § 51. Kunnallisvalituksessa päätöstä on pyydetty kumottavaksi ja asian saattamista uudelleen valmisteltavaksi. Perusteluina on käytetty sitä, että asia on tuotu kunnanvaltuustolle täysin valmistelematta, eikä luottamushenkilöillä ole ollut mahdollisuutta perehtyä asiaan tarkemmin. Perusteluissa on mainittu, kuinka vuokralla jatka-

minen kyseisessä kiinteistössä olisi kunnalle edullisin vaihtoehto. Perusteluissa mainitaan myös, että kyseisen kiinteistön omistajan intressitahoja on kunnanhallituksessa eli osa kunnanhallituksen jäsenistä toimii myös pankin hallintoneuvostossa. Valtiovarainministeriö on asettanut Tarvasjoen kriisikunnaksi. Myös tätä perustetta tuotiin esille valituksessa, lähinnä investointikieltoon viitaten. (Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 10.12.2013 295§, liite 1.)

Tarvasjoen kunnanhallitus käsitteli kokouksessaan 10.12.2013 pykälässä 295 vastineen antamista Turun hallinto-oikeudelle jätettyyn valitukseen numero 01694/13/2299 koskien Tarvasjoen kunnan kunnanvaltuuston 7.9.2013 kokouksen kirjastokiinteistön hankintapykälää § 51. Tarvasjoen kunnan vastineessa esitettiin että kunta vastustaa kyseessä olevaa kannetta. Perusteluissa kerrottiin muun muassa taustaa kyseiselle asialle ja kuinka kunta on hakenut viimeisten kymmenen vuoden aikana kirjastoavustusta, kyseisen kiinteistön hankintaan ja peruskorjaukseen. Valtiovarainministeriö ei ollut antanut investointikieltoa. Kirjastohankkeen eteneminen on todennettavissa kunnan hallinnon asiakirjoista ja perusteluina on vielä että hallinto-oikeuden tulisi jättää valitus tutkimatta, koska päätös on tehty laillisesti, päätös toteuttaa kunnallista itsehallintoa ja kansalaisten tasavertaista kohtelua ottaen huomioon, että kirjastopalvelut ovat maksuttomia ja kaikille yhdenvertaisesti tarjottavia palveluja. Pykälässä on vielä maininta, että osa kunnanhallituksen jäsenistä jääväsi itsensä asian käsittelystä ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. (Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 10.12.2013 295§.)

Turun hallinto-oikeus on pyytänyt myös vastaselityksen valittajalta kunnanhallituksen lausuntoon, tässä sitä ei ole käsitelty.

Turun hallinto-oikeus on antanut päätöksen 22.4.2014 päätösnumerolla 14/0130/1. Hallinto-oikeuden ratkaisu on, että hallinto-oikeus hylkää valituksen. Ratkaisun perusteluihin on kirjattu että ”kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.” Päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen ja että hallinto-oikeus ei voi tutkia päätöksen tarkoituksenmukaisuutta. Sovelletut oikeusohjeet ovat olleet Kuntalaki 53 § 1 mom. ja 90 §. (Turun hallinto-oikeuden päätös 14/0130/1, 22.4.2014.)

5.4.2 Ohjeistus kunnallisvalituksen tekemiseen

Kunnallisvalituksen valitusaika on 30 päivää asian tiedoksi saannista. Kunnallisvalitus ja liitteet tulee toimittaa hallinto-oikeudelle. Valituskirjassa pitää ilmoittaa nimensä, ammattinsa, asuinkuntansa ja postiosoite. Valituskirjasta pitää ilmetä päätös, johon haetaan muutosta sekä miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos joka siihen vaaditaan tehtäväksi. Lisäksi valituskirjassa pitää olla muutosvaatimuksen perusteet. Valituskirja on allekirjoitettava omakätisesti. Valituskirjaan tulee liittää mukaan päätös, josta valitetaan alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä. Kunnallisvalituksen muutoksenhakuperusteet ovat, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. (Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätöksestä, 46 – 47.)

Kunnallisvalitus Tarvasjoen kunnanvaltuuston päätöksestä voidaan tehdä valitusosoituksen (Liite 2) mukaisesti Turun hallinto-oikeudelle osoitteeseen Sairashuoneenkatu 2-4, 20100 Turku. Valituskirjassa tulee olla valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite. Lisäksi valituskirjassa tulee olla kopio päätöksestä (oikeaksi todistettuna), johon halutaan muutosta. Valituskirjasta pitää selvittää miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi sekä muutosvaatimuksen perusteet. Valituskirja on omakätisesti allekirjoitettava. Valitusasiakirja on toimitettava valitusviranomaiselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisvalitus käsitellään hallinto-oikeudessa, siihen pyydetään tarvittaessa lisätietoja sekä Tarvasjoen kunnalta että valituksen jättäjältä. Päätös annetaan tiedoksi sekä Tarvasjoen kunnalle että valituksen tekijälle. Hallinto-oikeuden päätökseen voi tarvittaessa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella (Liite 3).

Hallinto-oikeuden päätös toimitetaan Tarvasjoen kuntaan tiedoksi ja kunta julkaisee tiedon hallinto-oikeuden päätöksestä (Liite 4) ilmoitustaulullaan ja kunnan verkkosivustolla. Päätöksen voi käydä lukemassa kunnanvirastolla ja siitä saa tarvittaessa myös itselleen kopion kuka tahansa asiasta kiinnostunut.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kunnallinen päätöksentekomenettely on melkoisen raskaan tuntuinen järjestelmä kaikkine lakipykälineen ja ohjeistuksineen. Olen yllättynyt, vaikka olenkin jo toiminut useita vuosia oman kuntani luottamushenkilönä, miten paljon uutta opin tämän opinnäytetyön tekemisen yhteydessä kunnallisesta päätöksenteosta. Kun joskus suunnittelin tekeväni opinnäytetyöni tästä aiheesta, en osannut arvata kuinka paljon materiaalia opinnäytetyöhöni saan täältä oman kunnan päätöksentekomenettelyjen parista.

Kunnallisessa päätöksenteossa on paljon eri toimielimiä ja niiden tehtävät on tarkkaan määrätty. Päätöksiä tehdään joskus ehkä huolimattomasti tai kiireellä ja vahingossakin virheitä tehden. On siis hyvä, että muutoksenhakujärjestelmä on olemassa, että virheelliset päätökset pystytään korjaamaan.

Oikaisuvaatimusmenettely on mielestäni tehty tavalliselle kuntalaiselle helpoksi oikaisukeinoksi, koska sen laadintaa ei ole säädetty liian monimutkaiseksi vaan valituskirjelmä saa olla vapaamuotoisesti laadittu. Internetistä löytyy melko paljon aineistoa avuksi myös kunnallisvalituksen tekemiseen, vanhoja muiden tekemiä hakemuksia ja niihin annettuja ratkaisuja. Kunnallisvalituksen tekeminen saattaa olla hieman hankalampi tehdä ihan tavallisen kuntalaisen, koska pitäisi tietää laillisuusperusteita, joiden mukaisesti päätös mahdollisesti on väärin tehty. Mielestäni olen saanut kerättyä tähän opinnäytetyöhöni ohjeita ja myös kirjallisuutta, josta etsiä lisätietoa mikäli tarvetta oikaisuvaatimuksen tai kunnallisvalituksen tekemiseen esiintyy.

Viimeisten vuosien aikana on tehty lakimuutoksia oikaisuvaatimusjärjestelmään liittyen. Eija Mäkinen kirjoittaa kirjassaan, Kunnallisvalitus – kiusantekoa vai tarpeellista valvontaa ja oikeusturvaa, kuinka laajojen valitusoikeuksien myötä on viime aikoina julkisessa keskustelussa tullut esille pelko siitä, että tarpeettomien ja hyödyttömien kunnallisvalitusten kanssa viivytetään tärkeitä hankkeita.

Kiinnostunut olisin tietämään, paljonko oikaisuvaatimuksia ja kunnallisvalituksia vuosittain tehdään esimerkiksi pienissä kunnissa vertailtuna suuriin kaupunkeihin ja

tilastoidaanko näitä tietoja kunnissa jollakin tavalla. Ennen varsinaista kirjoitustyön aloittamista ajattelin tutkia muutoksenhauista aiheutuvia yhteiskunnallisia vaikutuksia, mutta olen todennut työni edetessä, että aihe on sellainen, että siitä saisi hyvän uuden aiheen opinnäytetyöksi. Materiaalin määrä on sen verran laaja, ettei ollut mielekästä käsitellä sitä asiaa tässä opinnäytetyössä.

LÄHTEET

- Halila, L. & Aer, J. 2011. 1.p. Oikaisumenettely hallinnossa. Helsinki: Wsoypro Oy.
- Hallintolaki. 2003. L 6.6.2003/434.
- Harjula, H. 2012. Kunnan päätöksenteko- ja hallintomenettely. Luento Satakunnan ammattikorkeakoulun liiketoiminnan ja kulttuurin toimiala 16.11.2012.
- Harjula, H & Prättälä, K. 2012. Kuntalaki tausta ja tulkinnat. 8.p. Helsinki: Talentum.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15. – 16.p. Helsinki: Tammi.
- Husa, J., Mutanen, A. & Pohjolainen, T. 2008. Kirjoitetaan juridiikkaa. 2. uud.p. Kuntalaki. 1995. L 17.3.1995/365
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta. 1999. L 21.5.1999/621.
- Mäenpää, O. 2008. 3.p. Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet. Helsinki:Edita.
- Mäenpää, O. 2008. Julkisuusperiaate. Helsinki: Talentum Media Oy. Viitattu 11.5.2014. <https://lillukka.samk.fi/login?url=http://verkkokirjahylly.talentum.fi/>
- Mäkinen, E. 2010. Kunnallisvalitus. Kiusantekoa vai tarpeellista valvontaa ja oikeus-turvaa? Helsinki: Edita.
- Myllymäki, R.(toim.). 2012. Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätöksestä. 5. uud.p. Suomen Kuntaliitto. Helsinki: Kuntatalon paino.
- Pitkäranta, A. 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle työkirja. Viitattu 1.5.2014. http://www.samk.fi/download/13153_Laadullisen_tutkimuksen_tyokirja_APitkaranta.pdf
- Suomen perustuslaki. 1999. L 11.6.1999/731 muutoksineen.
- Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 7.9.2013. Viitattu 11.5.2014. <http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/?Templates=Paatoksenteko>
- Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 10.12.2013. Viitattu 11.5.2014. <http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/?Templates=Paatoksenteko>
- Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 13.1.2014. Viitattu 11.5.2014. <http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/?Templates=Paatoksenteko>

Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 10.3.2014. Viitattu 9.5.2014.
<http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/?Templates=Paatoksenteko>

Tarvasjoen kunnanhallituksen pöytäkirja 14.4.2014. Viitattu 9.5.2014.
<http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/?Templates=Paatoksenteko>

Tarvasjoen kunnanvaltuuston pöytäkirja 7.9.2013. Viitattu 11.5.2014.
<http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/?Templates=Paatoksenteko>

Tarvasjoen sosiaalilautakunnan pöytäkirja 27.11.2013. Viitattu 16.5.2014.
<http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/I0220A98A?Templates=Tulostettava>

Tarvasjoen sosiaalilautakunnan pöytäkirja 16.12.2013. Viitattu 16.5.2014.
<http://www.tarvasjoki.fi/pages/Paatoksenteko/Esityslistat%20ja%20poytakirjat/I0224A81F?Templates=Tulostettava>

27.11.2013

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS Pykälät**MUUTOKSENHAKUKIELOT**

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät:

84, 85, 86, 87, 91, 92, 95, 96, 97

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 89 §:n 1 mom mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pykälät 88, 89, 90, 93, 94

HValL 3 §:n 1 mom / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet: § 116 Etuistolaki 22 § 1 mom**OIKAISUVAATIMUSOHJEET**

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

Pykälät:

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite:

Tarvasjoen sosiaalilautakunta

Hämeen Härkätie 623

21450 TARVASJOKI

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteen ja se on tekijän allekirjoitettava. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämistä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivän sen jälkeen.

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valitusviranomainen, osoite, postiosoite ja puhelin

Turun hallinto-oikeus, Sairashuonekatu 2-4, 20100 TURKU

Vaihde 010 36 42400

Kirjaamo 010 36 42410

Faksi 010 3642414

| Kunnallisvalitus, pykälät | Valitusaika 30 päivää | Hallintovalitus | Valitusaika 30 päivää |
|--|--------------------------|-----------------|--------------------------|
| Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite | 14 päivää | Pykälät: | Valitusaika |

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähtetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeuden kulloinkin voimassa olevan taksan mukaan. Maksua ei kuitenkaan peritä eräissä em. laeissa erikseen määritellyissä asioissa, kuten sosiaaliasioiden ja julkisoikeudellisten palvelusuhdetta, vaaleja, kunnallisverosta vapauttamista, valtion avustuksia tai julkisia maksuja koskeissa asioissa ja jos hallinto-oikeus muuttaa päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Otteen tarkastetusta/tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistan
Tarvasjoella .201
Pöytäkirjanpitäjä/Arkistonhoitaja

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS**MUUTOKSENHAKUKIELLOT**

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 47-48, 55

Hallintolainkäyttölain 1996/586 sekä muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Pykälät: 49-54

Valitusviranomaisen, osoite, postiosoite ja puhelin

Vaihde 010 36 42400

Kirjaamo 010 36 42410

Faksi 010 36 42414

Turun hallinto-oikeus, Sairashuoneenkatu 2-4, 20100 TURKU

| Kunnallisvalitus, Pykälät 49-54 | Valitusaika 30 päivää | Hallintovalitus pykälät | Valitusaika 30 päivää |
|------------------------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------------|
|------------------------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------------|

| Muu valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite | Pykälät | Valitusaika päivää |
|--|---------|-----------------------|
|--|---------|-----------------------|

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Tiedoksisaantipäivää tai nähtävälleasettamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivän sen jälkeen.

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite Pykälät

Valitusasiakirjat on toimitettava I): nimi, osoite ja postiosoite Pykälät

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) nojalla muutoksenhaajalta peritään oikeudenkäyntimaksua, joka on kulloinkin voimassaolevan hinnaston mukainen. Maksua ei kuitenkaan peritä eräissä em. laeissa erikseen määritellyissä asioissa, kuten sosiaalasioissa eikä julkisoikeudellista palvelusuhdetta, vaaleja, kunnallisverosta vapauttamista, valtion avustuksia tai julkisia maksuja koskevissa asioissa ja jos hallinto-oikeus muuttaa päätöstä muutoksenhaajan eduksi.

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS (Kunnallisvalitus)

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä** sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien ilmoitustaululla.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus, Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän sisältöjä allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
Helsinki

Puhelin: 029 56 40233
Telekopio: 029 56 40382
Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

dnro 54/2014

KUULUTUS
TURUN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Turun hallinto-oikeuden päätös dnro 01694/13/2299, kunnallisvalitus Tarvasjoen kunnanvaltuuston päätöksestä ostaa Tarvasjoen Osuuspankin kiinteistä, on yleisesti nähtävänä Tarvasjoen kunnanvirastossa ajalla 24.4. – 25.5.2014.

Julkipantuna 24.4 – 25.5.2014 Tarvasjoen kunnan ilmoitustaululla todistaa:
Tarvasjoella 24.4.2014

Liisa Hyvärinen
Ilmoitustaulunhoitaja